DINGSDAG — **19 NOVEMBER** **N°. 93.** — **1833.**

SURINAAMSCHE COURANT.

Gouvernements Secretarij.

Den 15 November 1833.

(44164) Bij resolutie van den Gouverneur Generaal, dd. 7 November ll., n°. 1199, op het verzoek van A. J. H. BERTHOUD, is aan denzelven toegestaan, om de hem in eigendom aankomende Plantaadjen *Kleinslust* en *Bokseweide*, met en benevens den daartoe behoorenden Grond *Zorg en Hoop* te vereenigen, en aan dezelve den naam te geven van *BERTHOUDSLUST*; met bepaling, dat de Plantaadje *Berthoudslust* als Divisie-merk hebben zal, L^r. G. N°. 67/83.

De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

DENKWIJZE OVER BELGIE,

DOOR

DEN LEUVENSCHEN HOOGLEERAAR

DE REIFFENBERG.

In de onlangs in het licht verschenen 9de aflevering van het Fransche werk: *Dictionnaire de la conversation et de la lecture*, vinden wij een artikel over de geschiedenis van Belgie tot op den jare 1830, van den Leuvenschen hoogleeraar *de Reiffenberg* (onder het voormalig bestuur insgelijks hoogleeraar aan de hooge school aldaar), en sedert dat tijdstip door eenen anderen schrijver vervolgd. Het slot van bovenbedoeld artikel nemen wij, om redenen die onze lezeren zelve zullen ontwaren, over:

« Na eene afscheiding van meer dan twee eeuwen, vormden Holland en Belgie onder den scepter van *Willem van Nassau*, het koningrijk der Nederlanden. Deze vorst wist, door zijne deugden, en zijne liefde voor het algemeene welzijn zijner onderdanen, niettegenstaande de moeijelijkheid zijner positie, en de vooroordeelen die hij dagelijks te strijden had, zijn beheer, welks eerste jaar door eene schitterende overwinning gekenmerkt werd, te doen beminnen. De nijverheid maakte verbazende groote vorderingen, het onderwijs verbreidde zich, de kunsten werden met vorstelijke weldadigheid aangemoedigd, en tot in het jaar 1827 hoorde men binnen- en buitenlandsch slechts eene stem, een lof!

« Men klaagde zich over de niet gelijke verdeeling van ambten en posten, en met weerzin zag men, de verheffing van eenige niet volksgezinde personen, de aanneming van finantiële wetten strijdig met de gewoonten van het volk. De partij der geestelijkheid had de hulp der liberalen noodig, om in Frankrijk eenigen steun bij de partij der beweging te verkrijgen; de liberalen zagen daarentegen, van hunne zijde in, dat zij, zonder de geestelijkheid, geenen invloed op de menigte zouden kunnen uitoefenen. Daaruit ontstond de *Catholico-liberale unie* die zich nu wederom ontbonden heeft. Deze tegenstand (oppositie), de opregtheid van den vorst en de gebeurtenissen van julij, welke in het midden van Frankrijk plaats hadden, moesten noodwendig een zedelijke (*morale*) omwenteling in Belgie ten gevolge hebben; maar onvoorziene en onberekenbare omstandigheden gaven aanleiding tot eene materiele omwenteling. In deze oogenblikken valt het moeijelijk om deze gebeurtenis, met eene gewenschte onpartijdigheid te beoordeelen. Men moet echter niet uit het oog verliezen, dat het ontvlamde Belgie Europa belette om zich tegen Frankrijk te vereenigen, terwijl zulks aan Engeland de gelegenheid gaf om voordeelen te trekken uit de verliezen, welke de handel op het vaste land onderging. De staatkunde wist de geestdrift van het volk te breidelen. De vreemdste en zonderlingste staatkundige grondstellingen werden op den voorgrond geplaatst: het stelsel van *niet-tusschen-komst* werd aangenomen en bijna gelijktijdig verkracht; de protocollen volgden elkander belachlijk snel op; onvolmaakte tractaten deden een Belgie erkennen, zonder deszelfs bestaan te verzekeren, en op het oogenblik dat wij deze woorden schrijven, hebben twee Fransche expeditiën, de laatste volbragt in het gezigt van 150,000 Belgen met de wapens in rust, — het vraagstuk niet kunnen oplossen, dat Europa nu sedert bijna drie jaren blijft verwarren. Doch wat ook de uitkomst dezer gebeurtenissen moge zijn of worden, wanhopen wij echter geenszins aan de zaak der *ware vrijheid*; vroeg of laat zal zij eindelijk zegevieren en hare hooge bestemming bereiken."

NIEUWSTIJDINGEN.

EXTRACTEN uit de NIEUWE AMSTERDAMSCHE COURANTEN, van 23—28 September.

— Volgens brieven uit JAVA, dd. 1 Mei, was de Generaal Riesz door den Gouverneur Generaal benoemd, om met omtrent 1000 man troepen naar Padang te vertrekken, om aan den oorlog op de westkust van Sumatra een einde te maken. Zes weken daarna zoude de Gouverneur Generaal zelf derwaarts gaan, om het inlandsch bestuur te regelen.

Een brief van ELSENEUR van den 8sten September, medegedeeld door den Franschen *Moniteur*, meldt dat den 29sten Augustus, ten 8 ure des avonds, de Fransche Kapitein Gueroult met zijne boot was van wal gestoken om naar zijn schip terug te keeren, hetwelk op vrij grooten afstand van deze stad ter reede lag; de nacht was donker; ten 11 ure liep de boot, waarin vier matrozen zich nevens hem bevonden, vol water en was op het punt van ten gronde te zinken. In dezen toestand, zegt verder dit berigt, was de Kapitein gelukkig genoeg nog te kunnen op roeijen tot aan een Hollandsch schip, toen blijkende te zijn de *Concordia*, Kapt. Kwakenbrug. Met de grootste hartelijkheid ontving deze hem en zijne vier manschappen. Hunne kleederen werden gedroogd, men diende hun spijze en verkwikkingen toe, en verschafte hun de middelen om eene rust te genieten, welke zij zoo zeer behoefden. Des anderen daags 's morgens toen de Fransche zeelieden de *Concordia* verlieten, weigerde Kapt. Kwakenbrug aan te nemen wat hem door den Kapt. Gueroult, als tot schadevergoeding der geledene onkosten, werd aangeboden. Ik ben genoeg beloond, zeide Kwakenbrug, door het genoegen van aan zeelieden eene dienst te hebben bewezen.

— Men heeft in Engeland de bijzonderheden vernomen van den vreesselijken brand aan boord van het schip *Hibernia*, hetwelk zich in Februarij ll. met 232 personen naar van Diemensland begaf. Door de onvoorzigtigheid van den onderstuurman, die een vonk in een vat met rhum liet vallen, raakte het geheele victualie-magazijn in brand. Toen men den brand ontdekte had het vuur reeds te groote vorderingen gemaakt om dien nog te kunnen blusschen. De vlammen boorden door het dek heen, en het bleek klaar, dat er geen hoop meer overbleef om het schip te behouden. Er bleef dan geen ander redmiddel over, dan het uitzetten van de sloepen, ten einde althans nog een deel van de equipagie te behouden.

Een ijsselijk tooneel greep er op het dek plaats. Sommige passagiers, niet wetende wat zij deden, hadden hunne fraaiste kleederen aangetrokken; andere braakten verwenschingen uit. De sloepen konden slechts het derde gedeelte van de manschap inhouden. Toen dezelve vol volks waren, sprongen nog eenige personen in zee, in de hoop van met behulp van balken of andere stukken hout de sloepen te bereiken. De doctor en vier gezusters zag men aan den boegspriet zich vastklemmen, om zoolang mogelijk de vlammen te ontwijken. Alle deze ongelukkigen hebben, hetzij door het vuur of door het water, hunnen dood moeten vinden. De groote sloep van het schip losgemaakt zijnde, verloor men hetzelve weldra, gelijk ook de andere, sloep uit het gezigt. Verscheidene dagen doolde zij op zee rond, gedurende welke de manschap onbeschrijfelijk veel aan honger en nog meer aan dorst leed; sommigen van dezelve vervielen in ijlhoofdigheid, door dat zij hunnen dorst met zeewater hadden willen lesschen. Het gezigt van een zeil in de verte was hun behoud. Zij hielden op hetzelve aan, en werden opgenomen aan boord van een Engelsch vaartuig, hetwelk veroordeelden naar Australie overbragt. Slechts een zestigtal personen werden van het verbrandde schip behouden. Van de andere sloep, die waarschijnlijk in de golven zal verzwolgen wezen, heeft men volstrekt geen narigten bekomen.

— In een der nieuwste Engelsche dagbladen vindt men het volgende zonderlinge voorval op zee vermeld: Het Fransche schip *Isambert*, in het eerste gedeelte dezes jaars kaap Horn willende omstevenen, werd door een op dezelfde hoogte zich bevindend Amerikaansch schip derwijze aangezeild, dat, in den schrik en de verwarring des oogenbliks, drie matrozen van de *Isambert* op het dek van den Amerikaan oversprongen en deze laatste met hen wegzeilde. Aan boord van het Fransche schip, waar de wijze hoe de matrozen waren verdwenen niet was bemerkt geworden, dacht men dat de vermisten door den schok waren in zee geslagen en werden zij als dood in het scheepsjournal opgeteekend. Zijne schade zoo goed mogelijk hersteld hebbende, liep de *Isambert* te Rio Janeiro binnen om verder te repareren, alwaar spoedig na hem ook het Amerikaansche schip binnen kwam, en wel tot aller verbazing met de drie als dood opgeteekende matrozen aan boord, die nu blijde en juichend van den Amerikaanschen op den Franschen bodem oversprongen.

— Volgens eene opgave, welke men in de dagbladen vindt, is de bevolking van de Duitsche bondstaten als volgt:

Oostenrijk, voor zoo ver tot het Duitsche verbond behoort, d. i. het eigenlijke Oostenrijk, Stiermark, Krain, Kustenland, Tyrol, Boheme, Moravie en Silezie 10,964,295 zielen.

Pruissen, voor zoo ver het tot het Duitsche verbond behoort, namelijk de provincie Silezie, Saksen, Brandenburg, Pommeren, Westfalen en de rijnprovincie, 10,081,214.

Beijeren 4,258,205. *Saksen* 1,435,676. *Hanover* 1,557,900. *Wurtemberg* 1,594,671. *Baden* 1,225,584. *Keur-Hessen* 652,271. *Hessen* 747,198. *Brunswijk* 350,000. *Lubek* 46,503. *Frankfort* 54,000. *Bremen* 52,000. *Hamburg* 150,000, en de overige staten te zamen 3,154,061. Voor het geheel eene bevolking van 36,281,578.

De bondsstaten moeten, volgens de bepaalde contingenten, eene krijgsmagt leveren van 302,272 man, waartoe worden bijgedragen door Oostenrijk 94,822 man, door Pruissen 79,234, door Beijeren 35,800, door Saksen 12,000, door Hanover 13,054, door Wurtemberg 13,955, door Baden 10,000.

Extrakten uit de FRANSCHE Dagbladen tot en met 25 September.

Er wordt gesproken van eene zeer nieuwe depêche van den Heer de Talleyrand, die Lord Palmerston zoude geraadpleegd hebben nopens de voornemens welke Engeland zoude hebben ingeval de strijd tusschen Don Miguel en Donna Maria zoude verlengd worden. Het door hem ontvangen antwoord zoude, zegt men, weinig strooken met het Koninklijk onthaal hetwelk der jonge Koningin van Portugal was geboden. Engeland zoude geneigd zijn te wachten, als zich verzekerd houdende dat Spanje

aan hetzelve een voorwendsel ter interventie zoude geven, hetwelk thans aan hetzelve ontbreekt, of wel dat Don Miguel zoude genoodzaakt worden de partij op te geven. In des Heeren Talleyrands opinie heeft Engeland ongelijk dus te temporiseren, vermits de strijd nog lang genoeg kan voortduren om het niet meer te doen, mogelijk zij dezelve anders dan tevens met verscheidene andere kwestien die later zich kunnen opwerpen, te beëindigen; doch het schijnt daarentegen dat alhier Engelands omzigtigheid zeer wordt goedgekeurd, wijl men vreest in het Noordsche Vorsten-Kongres nieuwe moeijelijkheden op te werpen, en nog toe te voegen tot de oorzaken van scheuring, die, meent men, maar reeds al te talrijk zijn.

— Naar het schijnt, zijn de eerste openingen nopens het huwelijk tusschen de jonge Koningin Donna Maria en den Hertog van Leuchtenberg aan Don Pedro gedaan geworden, door eenen geheim vertrouwden Agent van den Koning van Zweden, wiens zoon schoonbroeder van Don Pedro is, wijl beide Vorsten de twee zusters van Prins Eugenius hebben gehuwd. De Koning van Zweden heeft, in geval het gezegde huwelijk tot stand komt, een subsidium van een half millioen rijksdaalders beloofd, betaalbaar zes maanden na Donna Maria's erkenning door Engeland en Frankrijk. Dit gerucht, indien het juist is, verklaart Donna Maria's erkenning door den Zweedschen Consul onmiddelijk na hare erkenning door Engeland. Frankrijk heeft deszelfs erkenning verleend, zoo dat de conditien der operatien zouden vervuld zijn.

— Van Cherbourg schrijf men dd. 12 September, dat de zeil-wedstrijd aldaar den 10 September heeft plaats gehad. Een jacht van Plymouth heeft den prijs gewonnen, bestaande in eene vaas van vergald zilver, ter waarde van 1200 fr.

De *Augsb. Abend. Zeitung* schrijft van de ITALIAANSCHE GRENZEN, het volgende: Het getal der troepen, die zich bij Mantua verzamelen, wordt door dagelijksche versterkingen steeds meer aanmerkelijk. Het grootste exercitie kamp dat welligt immer heeft bestaan, zal hier worden opgeslagen, vermits 90.000 man met 300 stukken geschut nog daar toe zullen worden aangebragt. Aan de vestingwerken van Verona arbeiden 4000 soldaten.

In het *Handelsblad van* PETERSBURG, dd. 14 September, leest men het volgende nopens de Kinburnsche en Tendrasche haringvisscherij: De vischvangst tusschen Kinburn en het eiland Tendra is nog weinig bekend. Hier worden haringen en makreelen gevangen. Ter haringvangst zijn bereids 18 etablissementen gevestigd. In elke derzelven wordt in de beste jaren omstreeks 280,000 stuks gevangen, doch somwijlen ook niet meer dan 50.000. Over het algemeen is opgemerkt geworden, dat gedurende drie achtervolgende jaren de vangst gemeenlijk goed, doch het vierde jaar karig is, zoo dat als dan de kosten door den verkoop der opbrengst niet worden gedekt. Ten jare 1832 bedroeg de opbrengst 2,560,000 stuks; rekenende dat van de vroegvangst het duizendtal à 12 Roebels, en van de navangst het duizendtal à 35 Roebels wordt verkocht, zoo zoude de geldswaarde 60,160 Roebels hebben beloopen. Maar de vroegvangst is onwederlegbaar verre weg de geringste in opbrengst, en men kan met volkomen vertrouwen aannemen, dat het grootst gedeelte van den haring niet beneden de 35 Roebels het duizendtal wordt verkocht. De aanzienlijkste aftrek van haring heeft men te Otschakow, werwaarts Israëlitische kooplieden uit de westelijke Gouvernementen ter aankoop komen. Aan iederen eigenaar van een haringvisscherij-etablissement komt de oprigting van hetzelve, dat is: de aanbouw der visscherij-lokalen, het vischersgereedschap, de haringbuizen, tonnen en vaten, enz., enz., op 1250 roebels te staan. De jaarlijksche loopende kosten, als de loongelden der arbeiders, enz., overschrijden geene 2140 roebels. Het verlies in ongunstige jaren kan tot 730 roebels bedragen, maar de grootste nettowinst in goede jaren stijgt tot 4440 roebels. Het vangen en kaken van den haring zijn nog niet tot die volkomenheid gebragt, waarvoor zij vatbaar zijn. Van Mei tot het midden van October houden zich de haringen voortdurend langs de kusten op, en, niettegenstaande de grootste en vetste haring eerst omstreeks het midden van Augustus voorkomen, wordt echter reeds van Mei af aan de vangst uitgeoefend. Deze gewoonte heeft blijkbare nadeelen, want de vermindering der visschen van betere kwaliteit, die daaruit ontstaat, geeft bij de latere vangst des te minder opbrengst. Van eenen anderen kant lijdt daardoor deze nijverheidstak, dat men de Hollandsche wijze van haringkaken niet verstaat, ofschoon er geene hindernissen bestaan om dezelve in te voeren. Onze Euxinische haringen doen, naar het oordeel der kenners, niet onder voor de Hollandsche, hetwelk zeer merkwaardig is; en de uitstekende kwaliteit van het zout uit het meer Krasnoosero (in de Krim) laat niets te wenschen over. Thans kaakt men de haringen zonder eenig uitschifting, waardoor zij ligtelijk bederven. Tot bevordering van dezen tak van nationale industrie is, op last van den Minister van Financien, een in dit vak praktisch kundige Hollander, de Heer Wey, ontboden en aan den Gouverneur-Generaal van Nieuw Rusland afgevaardigd, ten einde door hem onder de visschers aldaar de juiste kennis van het vangen en kaken der haringen verspreid worde. In de stad Ismael heeft hij reeds in dit loopende jaar eene proeve van Hollandsch haringkaken gemaakt, van welke nu de uitkomst wordt te gemoet gezien. Naar de verzekering van dezen buitenlandschen zaakkundigen zelven, staat de haring der Zwartezee in kwaliteit gelijk met dien, welken de Hollanders in de Noordzee vangen.

MENGELWERK.

VERZOEKSCHRIFTEN.

FREDERIK WILHELM *de Groote*, Keurvorst van Brandenburg, werd om een kostersambt aangezocht, door een verzoekschrift, dat aldus luidde:

« Hoogwaardigste, Doorluchtigste, Grootmagtigste en Onoverwinnelijke, Hooggeëerde Heer Keurvorst.

« Trouwe diensten geven trouw loon, zegt de huishouder Sirach in het vijfde kapittel. U doe ik hiermede weten, dat het kostersambt te *Länkewits* van nu af ledig is, en ik tot zulk eene dienst zeer geschikt ben, en wanneer uwe Grootmagtige mijn' persoon zag en hoorde zingen, zou zij zeggen: de kerel is bij mijne ziel meer waard, als dat hij koster zijn zou, hij kon wel preken. Dat echter onze schout, die hondsvot, mij vijandig is, dat is, omdat mijne vrouw even zulk eenen rooden rok heeft, als de schout zijne vrouw, en wanneer ik het ambt eerst hebben zal, zoo als mij reeds zeker genoeg is, wil ik voor mijne vrouw nog eenen beteren rok laten maken, dan des schouts zijne heeft, het moge dan den hondsvot verdrieten al of niet, en wanneer ik het primarium krijg, moet het onze schout niet weten, anders stoot hij het weder om. Ik verlaat mij daarop geheel zeker, en blijve uwe goede vriend, zoo lang ik leef.

Länkewits, 16 Februarij 1688.

HANS HENCKEL.

BESLUIT: Den supliant wordt na afgelegde proef zes ducaten toegestaan, en als hij goed bevonden wordt, zal hij het ambt zonder des schouts tegenwerking hebben. Sign. *Potsdam, den 25 Februarij 1688.*

II.

Er ontbraken eens in de domkerk te *Berlijn* gezangboeken voor den hofstoet, en ook hout, om de koninklijke loge te verwarmen. De toenmalige koster, een oud stoutmoedig man, schreef aan den Koning:

Allergrootmagtigste Koning!

Uwer Kon. Majesteit wordt berigt: 1) Dat het aan gezangboeken voor de koninklijke familie ontbreekt. Uwer Kon. Majesteit wordt berigt: 2) dat het aan hout ontbreekt, om de koninklijke loge naar behooren te verwarmen. Uwer Koninklijke Majesteit wordt berigt: 3) dat de leuning aan het water achter de kerk beschadigd is.

S**, Koster in de Domkerk.

De Koning, die over dit zonderling geschrift wel hartelijk zal gelagchen hebben, schreef eigenhandig daaronder:

Uwen eerwaardigen koster S** wordt berigt: 1) dat, wie zingen wil, zich zelven een gezangboek aanschaffe. Uwen eerwaardigen koster S** wordt berigt: 2) dat, wie zich wil laten verwarmen, zelf hout bezorge. Uwen eerwaardigen koster S** wordt berigt: 3) dat de leuning aan het water zijne zaak niet is. Den koster SMIDT wordt eindelijk nog 4) berigt, dat ik mij verder in geene correspondentie met hem kan inlaten.

SCHRIKKELIJK GEVOLG VAN DRONKENSCHAP.

Op zekeren Maandag, werd een sterk knap man, tusschen de 40 en 50 jaren, in het hospitaal, te Meath, in Ierland, gebragt, ten gevolge van de volgende ijzingwekkende omstandigheden: Hij was Zondag op de kermis geweest, en had zich ver in het gebruik van sterken drank te buiten gegaan, dat hij slechts met de grootste moeijelijkheid zijne woonplaats kon bereiken. Aldaar gekomen, en aan zich zelven overgelaten zijnde, verviel hij in eenen staat van gevoelloosheid, en werd onmiddellijk daarop aangevallen door een varken, dat in den letterlijken zin zijn geheel aangezigt op at, met de neus beginnende, verslond het dier vervolgens wangen, lippen en kin, als ook een gedeelte van het regter-oor, verscheurende al de spieren en het vel, en nagenoeg niets overlatende dan het tandvleesch en de tanden. Zijne linkerhand was ook aanmerkelijk gehavend. Dikwerf hebben er schrikkelijke omstandigheden plaats gehad, ten gevolge van dronkenschap, doch het hier omschreven geval is op verre na het ijzingwekkendste wat men immer vernam.

Het is te hopen dat deze schrikkelijke gebeurtenis tot eene heilzame les strekke, voor diegenen welke zich zoo ver in het gebruik van sterken drank te buiten gaan, dat zij bewusteloos zijn, en hierdoor aan gevaren van allerlei aard worden blootgesteld, als ook om met omzigtigheid te werk te gaan met dieren van zulk eenen verscheurenden aard als de varkens, daar zich reeds dikmaals voorbeelden hebben opgedaan, dat weerlooze menschen en kinderen door hen zijn aangevallen en verscheurd.

SCHEEPS-TIJDING.

BINNENGEKOMEN.

Den 14den dezer, de Zweedsche Schoener *Duke of Skane*, van St. Martin.

UITGEKLAARD.

Den 12den, de Zweedsche Sloep *Harriet*, Kapt. P. D. CORBIERE, naar St. Bartholemeus, in ballast.

Den 16den, het Schip *Amsterdam*, Kapt. C. ABRAHAMSZ JR., naar Amsterdam; lading: 300 vaten Suiker en 12 balen schoone Katoen.

Ter Drukkerij van de ERVEN C. J. FUCHS.